

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі - MANS w Łomży
Громадська організація «ОМЕР. Україна»
Факультет дошкільної освіти та музичного мистецтва
Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

«ІННОВАЦІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції з міжнародною участю**

22 травня 2025 року

УДК 372.2.018.42:005.745]:004.9«2025»(477)(100)(082)

I-67

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 12 від 16 травня 2025 року)

Редакційна колегія:

Петро БОЙЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології, ректор Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Ольга ФАСТ, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Zoia SHARLOVYCH, doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, adiunkt, pracownik działu rekrutacji i współpracy z zagranicą, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Łomża, Polska

Тетяна КОВАЛЬОВА, голова громадської організації «ОМЕП», вихователь-методист комунального закладу «Луцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 5 комбінованого типу Луцької міської ради»;

Аліна ЦИПЛЮК, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Алла БУБІН, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти, старший викладач Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Євгенія ДУРМАНЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Марія ЗАМЕЛЮК, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Світлана БОЯРЧУК, викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Рецензенти:

Оксана БАРТКІВ, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Волинського національного університету імені Лесі України;

Ольга ФАСТ, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Наталія КИЦЯ, директорка Комунального закладу «Луцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 9 комбінованого типу Луцької міської ради»

Інновації в дошкільній освіті: теорія, досвід, перспективи: збірник II Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю (22 травня 2025 року, Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради) / уклад. С. Боярчук, А. Бубін, Є. Дурманенко, М. Замелюк, А. Циплюк. Луцьк, 2025. 362 с.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю «Інновації в дошкільній освіті: теорія, досвід, перспективи» (м. Луцьк, Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж», 22 травня 2025 року).

Матеріали подано за загальною редакцією науково-педагогічних, педагогічних працівників та наукових керівників здобувачів освіти. Доробки авторів присвячені основним тематичним напрямкам конференції: актуальні проблеми дошкільної освіти; дошкільна освіта: історичний, теоретичний та методичний аспекти; професійна підготовка сучасного фахівця дошкільної освіти; інноваційно-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти.

Автори несуть відповідальність за зміст і достовірність поданої інформації.

УДК 372.2.018.42:005.745]:004.9«2025»(477)(100)(082)

© Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2025

формування уявлень про різні геометричні фігури, ознайомлення із множиною; для порівняння, аналізу, класифікації, узагальнення, серіацію; кодування й декодування інформації; введення в активний словник дітей висловів із сполучниками «і», «або», часткою «не» [2, с. 47].

Такою, що викликає захоплення у дітей є використання «Логіки світу» (автор І. Стеценко), в процесі якої розвивається уява, гнучкість і оригінальність мислення та творчі здібності. За допомогою «Логіки світу» малюки разом із казковими героями подорожуючи вирішують різноманітні завдання логіко-математичного змісту в процесі дослідницьких і інтелектуальних ігор.

Використовуючи у роботі з дітьми старшого дошкільного віку ігри логіко-математичного змісту важливо:

- визначити дидактичне завдання гри відповідно до вимог програми та з урахуванням індивідуально-вікових можливостей дітей;
- забезпечити об'єктивну потребу малюка у застосуванні лічби вимірюванні предметів, як способу виконання ігрових дій;
- зміст гри і виконання практичних дій повинні бути цікавими і пізнавальними для дітей, розвивати кмітливість, допитливість, спостережливість, ініціативність.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. : <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876>
2. Березовська Л. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 252 с.
3. Бриль А. Формування уявлень про число у дітей середнього дошкільного віку з ЗНМ 3 рівня засобами ігрової діяльності. *Харківський природничий форум : VII Міжнар. конф. молод. учених*, Харків, 16-17 трав. 2024 р. : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди та ін.; редкол.: Ю. Д. Бойчук, І. А. Іонов, С. О. Микитюк та ін. Харків, 2024. С. 140-142.

Милослава Герзанич,
вихователь ЗДО №18 санаторного типу
Ужгородської міської ради
м. Ужгород, Україна

Володимир Староста,
доктор пед. наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна

ПОГЛЯДИ (МАЙБУТНІХ) ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЩОДО БАЖАНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Ключові слова: працевлаштування; вихователь закладу дошкільної освіти; майбутні вихователі; онлайн опитування.

Глобалізація – характерна ознака сучасного світу, яка виявляється в економіці, політиці, а особливо, з нашого погляду, в освіті [1]. На основі аналізу поглядів дослідників та статистичних відомостей виокремлено позитивні та негативні наслідки освітньої міграції в Україні, а також узагальнено причини освітньої міграції українських студентів за кордон, серед яких: пониження рівня життя та війна в Україні; возз'єднання з сім'єю, яка проживає за кордоном; посилення недовіри до українських закладів вищої освіти; прагнення отримати якісну освіту та диплом світового рівня; фінансова доступність закордонної освіти; можливість працевлаштування по всьому світу тощо. Освітню міграцію студентів можна розглядати як реакцію-відповідь молодих людей на існуючі умови життєдіяльності в країні і як засіб самореалізації особистості. Значну роботу щодо аналізу стану та причин освітньої міграції у європейському освітньому просторі проводить громадська організація «Центр дослідження суспільства/CEDOS» cedos.org.ua (О. Слободян, Є. Стадний та інші). У теперішній час міграція населення суттєво зросла, а тому, на наше переконання, важливо створювати умови для належної мотивації навчання здобувачів освіти [2].

Дане повідомлення спрямоване на виявлення поглядів студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» на прикладі Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі УжНУ), а також вихователів закладів дошкільної освіти (далі ЗДО) щодо країни бажаного працевлаштування.

Під час емпіричного дослідження в 2023-2024 н. р. до анонімного онлайн опитування з використанням Google Forms долучились 384 студенти УжНУ, в т.ч. 30 студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта», а також 106 вихователів ЗДО Закарпатської та інших областей України. Математичне опрацювання отриманих результатів проводили за допомогою комп'ютерної програми IBM SPSS Statistics 23. Отримані результати (у %) подано на рис. 1-3. Виявлено аналогічні тенденції у поглядах респондентів кожної групи, а переважна частина опитаних студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» УжНУ бажають працювати в Україні; аналогічна тенденція виявлена для вихователів ЗДО, а також студентів УжНУ:

–студенти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (рис. 1): «Важко відповісти» (20,05) → «За кордоном» (26,7%) → «В Україні» (53,3%);

–вихователі ЗДО Закарпатської та інших областей України (рис. 2): «За кордоном» (2,8%) → «Важко відповісти» (12,3%) → «В Україні» (84,9%)

–студенти двадцяти факультетів УжНУ (рис. 3): «За кордоном» (12,5%) → «Важко відповісти» (27,1%) → «В Україні» (60,4%).

Рис. 1. Результати (у %) опитування студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» УжНУ (30 респондентів) щодо бажаного працевлаштування.

Рис. 2. Результати (у %) опитування вихователів ЗДО Закарпатської та інших областей України (106 респондентів) щодо бажаного працевлаштування.

Рис. 3. Результати (у %) опитування студентів двадцяти факультетів УжНУ (384 респондентів) щодо бажаного працевлаштування.

Проведене дослідження в межах наведеного обсягу вибірки показує, з нашого погляду, позитивний результат, оскільки переважна частина опитаних студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» УжНУ бажають працювати в Україні; аналогічна тенденція виявлена для вихователів ЗДО, а також студентів УжНУ.

Список використаних джерел:

1. Староста В. Деякі аспекти освітньої міграції в Україні. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2018. 63(4). С. 157-165. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/23644> (дата звернення: 18.04.2025).

2. Староста В. Мотивація навчання студентів та аспірантів до і під час ускладнених умов (пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні). *Науковий журнал Хортицької національної академії*. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2024. Вип. 2(11). С. 105-116. DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2024-11-1>. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/70277> (дата звернення: 18.04.2025).

Наталія Горобаха,
канд. пед. наук, доцентка,
доцентка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т.І. Поніманської,
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ключові слова: екологічна освіта, сталий розвиток, вихователь закладу дошкільної освіти; фахові компетентності.

Подолання та попередження екологічних проблем залишається важливим глобальним викликом, що утримує в трендах актуальних питань екологічної освіти. Розв'язання екологічних проблем можливе лише за умови зміни поведінки людини, її ціннісних орієнтирів, формування у підростаючих поколінь особливого екологічного мислення, екологічної культури особистості. Беззаперечним для педагогічної науки є розуміння того, що формування екологічної культури особистості починається в ранньому дитинстві, і що саме заклади дошкільної освіти поряд з родинами вихованців відіграють ключову роль у цьому процесі.

Ефективність екологічної освіти дітей дошкільного віку значною мірою залежить від рівня підготовки педагогічних працівників, зокрема вихователів, які безпосередньо працюють з ними. Адже, як наголошується у Базовому компоненті дошкільної освіти [1], головне, чого маємо досягти упродовж дошкільного віку, – формування емоційно-ціннісного ставлення до природного

Володимир Староста,
*доктор пед. наук, професор,
 професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
 Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»
 м. Ужгород, Україна*

РОДИНА ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ДИТИНИ

Ключові слова: родина; майбутні вихователі; соціальна підтримка; онлайн опитування.

Професійна підготовка студентів у закладі вищої освіти триває кілька років і важливо, аби молоді люди відчували підтримку на всіх етапах навчання. З нашого погляду, особливого значення це набуває для студентів педагогічних спеціальностей, які в майбутньому будуть навчати, виховувати, мотивувати, підтримувати своїх вихованців. Такий підхід є складовою студентоцентрованого навчання у вищій школі [3], дитиноцентрованого у закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

Дане повідомлення висвітлює результати опитування студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» щодо виявлення їх груп соціальної підтримки.

Поняття «підтримка» розглядаємо як «те, що підтримує кого-, що-небудь, служить опорою комусь, чомусь» [2, Т. 6, с. 516], «соціальний» – пов'язаний із життям і стосунками людей у суспільстві [2, Т. 9, с. 476]; «група» – сукупність осіб, об'єднаних спільною метою, ідеєю, працею і т. ін. [2, Т. 2, с. 182]; «соціальна підтримка» – це надання як психологічних, так і матеріальних ресурсів для задоволення потреби людини в турботі, схваленні, допомозі, безпеці тощо [4].

Емпіричне дослідження проводили на базі Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі УжНУ). До анонімного онлайн опитування з використанням Google Forms упродовж 2023-2024 н.р. автором долучено 384 респондентів – студентів бакалаврату та магістратури УжНУ, в т.ч. 30 студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (далі ДО). Використано авторську анкету, яка серед інших питань містила питання: «З ким НАЙЧАСТІШЕ обговорюєте проблеми та успіхи, що виникають; хто НАЙБІЛЬШЕ допомагає Вам під час здобуття вищої освіти?», а також наступні варіанти груп/джерел соціальної підтримки:

1. Родина (Батьки/Родичі тощо).
2. Друзі.
3. Студенти однокурсники.
4. Студенти старших курсів.
2. Академнаставник.
3. Викладачі.
4. Деканат.
5. Соціальні мережі.

6. Професійний психолог.
7. Сподіваюся тільки на себе/Самопідтримка.

Для виявлення рівня підтримки кожної пропонованої групи студенти наводили відповіді за п'ятибальною шкалою: 1 (категорично НЕ погоджуюсь), 2 (скоріше НЕ погоджуюсь), 3 (наполовину), 4 (скоріше погоджуюсь), 5 (цілком погоджуюсь).

Отримані результати (табл. 1) розподілено на дві групи: перша містить суми відсотків відповідей на питання «категорично НЕ погоджуюсь» та «скоріше НЕ погоджуюсь», друга – суму відсотків на питання, які охоплювали відповіді «наполовину», «скоріше погоджуюсь», «цілком погоджуюсь». Тобто, респонденти першої групи негативно оцінювали підтримку, а другої групи – наполовину чи переважно позитивно оцінювали підтримку (рис. 1).

Таблиця 1.

Відповіді (у %) респондентів на питання анкети

Група підтримки	Респонденти	Відповіді за п'ятибальною шкалою				
		1	2	3	4	5
1. Родина (Батьки/Родичі тощо)	012 ДО	0,0	6,7	20,0	16,7	56,7
	УжНУ	6,5	6,3	17,4	20,8	49,0
2. Друзі	012 ДО	3,3	6,7	36,7	26,7	26,7
	УжНУ	9,1	7,8	24,7	26,3	32,0
3. Студенти однокурсники	012 ДО	3,3	13,3	33,3	33,3	16,7
	УжНУ	8,1	11,5	30,5	22,7	27,3
4. Студенти старших курсів	012 ДО	26,7	26,7	16,7	13,3	16,7
	УжНУ	29,9	17,7	20,8	17,7	13,8
5. Академнаставник	012 ДО	20,0	13,3	26,7	23,3	16,7
	УжНУ	30,2	14,6	23,2	15,6	16,4
6. Викладачі	012 ДО	10,0	10,0	20,0	46,7	13,3
	УжНУ	17,2	12,2	26,8	22,9	20,8
7. Деканат	012 ДО	23,3	20,0	23,3	16,7	16,7
	УжНУ	27,9	18,5	23,7	18,2	11,7
8. Соціальні мережі	012 ДО	26,7	13,3	10,0	26,7	23,3
	УжНУ	25,8	12,5	23,2	17,2	21,4
9. Професійний психолог	012 ДО	43,3	16,7	10,0	10,0	20,0
	УжНУ	49,2	12,0	16,1	11,7	10,9
10. Сподіваюся тільки на себе/ Самопідтримка	012 ДО	6,7	3,3	26,7	20,0	43,3
	УжНУ	8,1	5,7	18,0	19,0	49,2

Спостерігаємо подібні тенденції зміни даних щодо підтримки для респондентів УжНУ та ДО, наприклад, родина (ДО – 93,4%, УжНУ – 87,2%), самопідтримка (ДО – 90,0%; УжНУ – 86,2%), друзі (ДО – 90,0%, УжНУ – 83,1%), однокурсники (ДО – 83,3%, УжНУ – 80,5%) мають значно вищі значення порівняно з іншими групами/джерелами соціальної підтримки студентів.

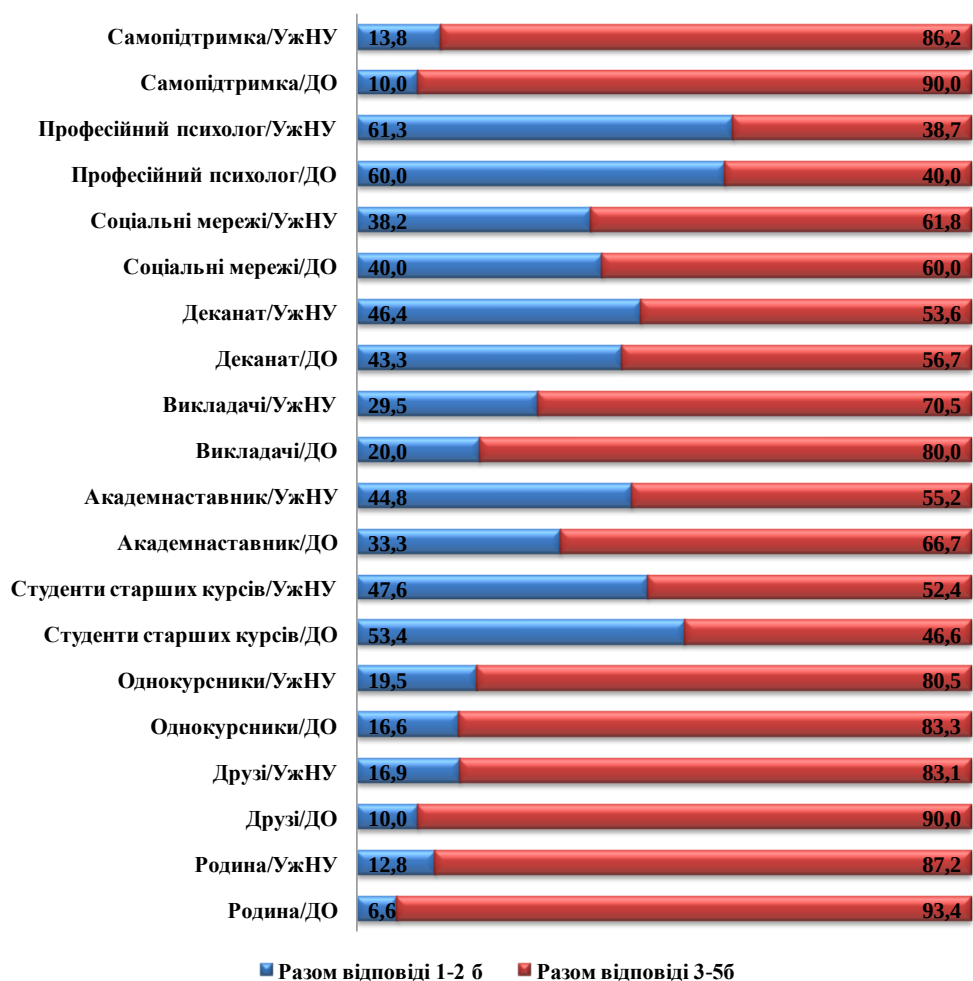

Рис. 1. Відповіді у % (разом відповіді 1-2 б: «категорично НЕ погоджуюсь» та «скоріше НЕ погоджуюсь», разом відповіді 3-5 б: «наполовину», «скоріше погоджуюсь», «цілком погоджуюсь») щодо соціальної підтримки студентів УжНУ та ДО за результатами опитування 2023-2024 н. р.

Отримані нами результати узгоджуються з працею О. Карпенко [1, с. 272], де зазначено, що у соціально-педагогічній підтримці студентів в умовах війни важливе місце займає сім'я, родина та близькі люди; родина відіграє важливу роль у підтримці людей під час військових конфліктів.

Таким чином, проведене емпіричне дослідження упродовж 2023-2024 н. р. на основі онлайн опитування студентів УжНУ, в т.ч. спеціальності 012 «Дошкільна освіта», засвідчило, що найбільшу підтримку вони отримують завдяки родині. З нашого погляду, це має винятково важливе значення для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» як майбутніх вихователів, оскільки вони найбільше серед інших освітян будуть долучені до співпраці з родинними дітьми.

Список використаних джерел:

1. Карпенко О. Соціально-педагогічна підтримка студентів в умовах війни. *Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*, 2022. No 12(30). С. 267-276. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-267-276](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-267-276) (дата звернення: 18.04.2025).

2. Словник української мови: в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1970-1980. URL : <http://ukrlit.org/slovnyk> (дата звернення: 18.04.2025).

3. Староста В. Студентоцентроване дистанційне навчання в ускладнених умовах (пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні). *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*, 2023. Вип. 14. С. 63-77. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2023.146>. URL : <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/index> (дата звернення: 18.04.2025).

4. Cohen S. Social relationships and health. *American Psychologist*, 2004. Vol. 59. N 8, P. 676-684. DOI: <https://doi.org/10.1037/0003-066X.59.8.676>. URL : <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000225018300002> (дата звернення: 18.04.2025).

Аліна Степанюк,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Дошкільна освіта
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
м. Хмельницький, Україна
Науковий керівник – **Олеся Мисик,**
канд. пед. наук, доцент,
доценткав кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
м. Хмельницький, Україна

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ДІАГНОСТИКА ТА ПЕДАГОГІЧНЕ СПРЯМУВАННЯ

Ключові слова: мовленнєвий розвиток, старший дошкільний вік, діагностика мовлення, комунікативна компетентність, педагогічні умови, монологічне мовлення.

Розвиток мовлення є ключовим аспектом загального психічного, когнітивного та соціального розвитку дитини дошкільного віку, оскільки саме мовлення виступає основним засобом комунікації, пізнання світу та самовираження. Упродовж дошкільного періоду, а особливо у старшому дошкільному віці, мовлення зазнає якісних змін: збагачується словниковий запас, вдосконалюється граматична структура висловлювань, формується вміння будувати зв'язне монологічне мовлення, розвиваються навички діалогічної взаємодії та елементи мовленнєвого самоконтролю. У цей період відбувається інтенсивне засвоєння норм рідної мови, становлення мовленнєвого мислення, що є фундаментом для подальшого навчання у школі.

Наукові дослідження українських фахівців з дошкільної педагогіки та психології К. Колеснік, Л. Іщенко, О. Ступак, Є. Коломієць та ін. підкреслюють, що саме в цей віковий період дитина найбільш сприйнятлива до мовленнєвого впливу, що вимагає від педагогів цілеспрямованої, методично обґрунтованої